

: _____
: 14.11.2013.

-

()

(65. /)

I –

1. , : _____ () _____
 2. : _____
 3. , : _____
 4. : _____
 5. : _____
- : 01.03.2004.
- , / : _____

II -

1. : 24.02.2014.
2. : 25.09.2013. _____, « _____ »
3. : _____

III –

1. : _____, 26.09.2013.

2. :

1) _____

2) _____

3) _____

4

3. : _____

4. : _____

5. : 11.10.2013.

6. () : _____

7. : _____

IV –

: 14.11.2013.

,

,

.

.

:

1.

;

2.

;

3.

;

4.

.

62. .4.

;

5.

(

,

).

:

,

.4.,

.

/ 05/4-02 . 1543/1- IV/2
14.11.2013.

2. 3. 55. 65.
,
,
(« . », . 76/05, 97/08, 44/10 93/12) 238.
, VIII , 14.11.2013.

, , .

1
1
1
1
1
1
1

.

UNIVERZITET U BEOGRADU

IZBORNOM VE U FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Izbornog ve a Filozofskog fakulteta od 27. 09. 2013. godine izabrani smo u komisiju za pripremu referata o kandidatima za izbor u zvanje vanrednog profesora za užu nau nu oblast Opšta filozofija, težište istraživanja Etika. Na konkurs objavlje u listu „Poslovi“ prijavio se jedan kandidat, dr Nenad Cekić, sadašnji docent na tom predmetu. ast nam je da Ve u podnesemo slede i

IZVEŠTAJ

Dr Nenad Cekić je za asistenta za etiku izabran 2001 godine, doktorirao 2003. godine, a za docenta unapredjen po etkom 2004. godine, i onda reizabran u isto zvanje krajem 2008. Dr. Cekić je angažovan na predmetima “Etika”, dvosemestralnom kursu za tre u godinu osnovnih studija), “Savremene etičke teorije”, izborni na etvrtoj godini, kao i na izvo enju nastave na master nivou (kursevi “Meta-etika”, “Normativna etika” i “Primenjena etika” i doktorskim studijam (“Istorija etike”, “Moralna epistemologija” i “Jedna oblast primenjene etike”). Njegova nastavna aktivnost je uredna i raznovrsna, ocene na studentskim evaluacijama pozitivne, njegova saradnja sa studentima i kolegama je uvek konstruktivna. Posebno treba ista i da je uspešno inovirao programe na doktorskim i master studijama (npr. osmislio, napravio program, pribavio literaturu za doktorski kurs „Epistemologija morala“). Bio je mentor ili lan komisije za preko dvadeset diplomskih i više magistarskih i doktorskih radova. 2008 izabran je za lana redakcije asopisa *Filozofske studije*. Bio je lan Statutarne komisije Filozofskog fakulteta. Redovno je saradnik na projektima Instituta za filozofiju Filozofskog fakulteta, koje finansira Ministarstvo nauke Republike Srbije. lan je redakcije asopisa *Filozofske studije*, i predsednik Eti kog komiteta Srpskog filozofskog društva.

U ovom Izveštaju ne emo ni navoditi ni analizirati njegove ranije radove, ali treba ipak re i da je Cekić, zajedno sa Miletom Savi em i Vladimirom Cvetkovi em, koautor važe eg udžbenika filozofije za gimnazije i prate e hrestomatije tekstova koja ide uz taj udžbenik, što pokazuje njegovo šire interesovanje za pitanja nastave filozofije ne samo na Fakultetu nego i u srednjim školama. Kao što emo videti, ovo interesovanje se nastavilo u proizvodnji tekstova iz filozofije obrazovanja, što ukazuje da se ovaj njegov angažman nastavlja i dalje – jedan od tih tekstova (“Utilitarianism and the Idea of University”) je prihva en za štampu u asopisu *Synthese Philosophica*, 2013 (recenzirano i prihva eno za objavljivanje, u štampi).

Ovde emo analizirati one radove koji su izašli nakon verifikacije njegovog reizbora i koji su relevantni za unapre enje u zvanje vanrednog profesora. Pored lanaka, na koje emo se ukratko osvrnuti, najvažniji nau ni rezultat u ovom periodu predstavlja knjiga *Metaetika: tradicije i problemi*, koju je ovog leta

izdala grupa izdavača na čelu sa Akademskom knjigom iz Novog Sada. U nastavku Izveštaja navodimo kratke prikaze naučnih rezultata dr Nenada Cekića u periodu od poslednjeg reizbora.

1. *Metaetika: pravci i problemi* (Akademska knjiga, Srpsko filozofsko društvo i dr.) Novi Sad - Beograd, 2013), str. 396.

Knjiga Nenada Cekića, *Metaetika: problemi i tradicije* je jedna od onih knjiga koje se pišu jednom u pola veka. Ona predstavlja temeljan i uveliko detaljan pregled savremene metaetike (knjiga pokojnog Svetozara Stojanovića iz 1964 je nosila upravo ovaj naslov: *Savremena metaetika*, iako u to vreme nikakve druge – još – nije ni bilo), odnosno presek njenog stanja u poslednjih nekoliko decenija. Iako je jednog trenutka moglo izgledati da je projekat metaetike, koji je započeo 1903. godine Murovom knjigom *Principi etike*, završen negde u vreme kada je Stojanović objavio svoju knjigu (1964), metaetika se vratila na velika vrata i postala jedna od najplodnijih disciplina filozofije. Zato nije bilo nimalo lako sve to sažeti i staviti u jednu knjigu, na pregledan, precizan, i sveobuhvatan način. Cekiću je to pošlo za rukom.

Ima u metaetici „svega pomalo“, ponekada mešovito povezanog, ponekada ne: filozofije morala, filozofije jezika, epistemologije, teorije značenja, psihologije morala (teorije moralne motivacije), metafizike, filozofije duha... Ova monografija nije prerađena doktorska teza (to je bio sadržaj njegove prethodne knjige: *Država između anarhije i utopije* studija, Službeni glasnik, Beograd 2007), nije izvod niti predstavlja jedan specifičan pogled na tematiku značenja i opravdavanja moralnih iskaza (što je predmet proučavanja metaetike) već je to zaista iscrpan pregled svega što je relevantno napisano o moralnoj semantici, moralnoj epistemologiji i filozofskoj moralnoj psihologiji u poslednje vreme. Ona se funkcionalisala i kao udžbenik ali njena forma nije forma udžbenika već je to autorska knjiga u kojoj Cekić pokazuje ne samo svoju suverenost u poznavanju ove teške i glomazne filozofske oblasti nego sadrži i jasan autorski stav o svim bitnim stavkama ove filozofske discipline. Na skoro 400 stranica Cekić izlaže i razlaže sve tekuće teorije, detaljno ih analizira, kritikuje, pokazuje eksplanatorne domete svake od njih i uklapa ih u zaokruženu shemu koja knjizi daje svojstvo izrazite celovitosti. 15 strana spiska korišćene literature uporno pokazuje veliku zadatku koji je stajao pred autorom. Sve u svemu ovo je knjiga koja predstavlja značajan doprinos našoj filozofskoj produkciji i sigurno će biti preštampana u budućnosti.

Prvi deo knjige pruža opštu sliku šta sve to metaetika jeste, šta može da bude i koje su moguće nedoumice ili „šarolikosti“ njenog određenja. Ni u savremenoj literaturi metaetika nema jednoznačno određenje. Neki njeni delovi predmet su psihologije morala, epistemologije morala i drugih „novijih“ filozofskih disciplina. Kao poseban odeljak prvog dela rada pojavljuje se kratko razmatranje specifičnosti metaetičke terminologije.

Drugi deo rada posvećen je ključnim metaetičkim pojmovima i distinkcijama (ekspresivizam/kognitivizam, deskriptivizam/nedeskriptivizam, realizam/antirealizam...). Nalazi se tu i nekoliko opaski o odnosu metaetike i ostalih filozofskih disciplina, prosto zato što je samu metaetiku nemoguće zamisliti u izolaciji od celine (savremene, ali i delova tradicionalne) filozofije.

U trećem delu knjige izneta su tri centralna metaetička problema. Prvi problem je Murov argument otvorenog pitanja i naturalističke greške, svakako najpoznatiji problem u celokupnoj istoriji metaetike. Ovaj problem uzdrmao je našu „deskriptivisti ko-kognitivisti ku“ sliku o jeziku (ne samo morala) i zapravo u centar pažnje, iako nenamerno, doveo raspravu o tome da li je u moralu moguće saznanje. Drugi problem je poznati Frege-Giovanni problem, koji jednu logiku nedoumicu pretvara u ozbiljan izazov za pripadnike emotivisti ko-ekspresivističke tradicije. On se u metaetici svodi na jedno pitanje: kako je dedukcija i logika zaključivanje u moralu moguće kada ekspresivisti zapravo tvrde da moralni sudovi nisu „pravi“ iskazi, tj. nisu ni istiniti ni lažni. Treći problem je problem koji se u savremenoj literaturi prosto naziva „moralnim problemom“. Ovde je reč o raspravi da li je „hjumovska“ teorija motivacije ispravna slika mehanizma odlučivanja u moralu i koje je prirode specifično moralna motivacija. Da li želja mora prethoditi moralnoj nameri i/ili radnji ili je moguće postojanje specifično moralnog polja moralne „eksterne“ motivacije, koje nema nužnu vezu sa sklonostima, nagonima, emocijama ili željama? O ovim pitanjima internalisti i eksternalisti imaju oprečna mišljenja.

Četvrti i peti deo knjige su pretežno istorijske prirode i metaetika je ovde predstavljena kao dijalog – između *kognitivisti ko-deskriptivisti* i *emotivisti ko-ekspresivisti* tradicije. Autor namerno govori o „tradicijama“, a ne o „pravcima“ jer su ove tradicije u konstantnom dijalogu, a poslednji izdanak ovog dijaloga su i „kognitivisti ki ekspresivizam“ i tzv. „hibridne teorije“, koje spajaju elemente obe tradicije.

U Zaključku autor daje svoje viđenje stanja metaetike danas i naznake pravca kojim bi ona mogla da nastavi. Kao glavne probleme metaetike danas Ceci vidi: 1) sveopšti jezički revizionizam koji ponekada predstavlja ozbiljnu prepreku u razumevanju neke teorije; 2) terminološku nejasnoću i nepreciznost; 3) zamagljivanje pojma „istine“; 4) nepotrebnu konstrukciju veštačkih i formalizovanih jezika; 5) povratak naivno-realističkim i grubim kauzalnim teorijama značenja...(lista nije konačna).

Kao put kojim se metaetika kretala Ceci vidi: 1) dalje proučavanje dihotomije deskriptivnost/normativnost; 2) proučavanje prirode imanentnog deskriptivizma jezika morala; 3) dalje izučavanje odnosa supervenijencije i univerzalnosti u oblasti morala; 4) analiza odnosa značenja i „moral“ i samih vrednosnih pojmova; 5) vešće oslanjanje na metafizička i ontološka pitanja; 6) oslanjanje na nauku bez grubih aproksimacija i direktnog preslikavanja pojmova i 7) primenu svih logičkih i poznatih metaetičkih procedura.

„Naturalisti ki redukcionizam u savremenoj metaetici“ (*Filozofski godišnjak* 24, 2011, str. 107 - 125)

U tekstu „Naturalisti ki redukcionizam u savremenoj metaetici“ Ceci nastavlja na mestu gde je završio svoj tekst o naturalisti koj grešci i otvorenom pitanju (u tekstu “Naturalisti ka greška i otvoreno pitanje: jedan vek rasprave”, *Theoria* 3, 2008, str. 29 – 53). On se ovde u koštac hvata sa novim oblicima metaeti kog naturalizma. Uvodni deo teksta sadrži sugestiju da je pojam naturalizma u metaetici ponekada koriš en preslobodno. Naturalizam je esto samo metaeti ka osnova zna ajnih normativnih teorija – klasi nog utilitarizma na primer. Autor se bavi i razlikovanjem redukcionisti kih i ne-redukcionisti kih ideja. Kao primer savremenih (ne-analiti kih) redukcionisti kih ideja navode se teorija Pitera Reiltona (Peter Railton), i Džeksonova ideja „mrežne analize“.

Reiltonov „metodološki naturalizam“ sugeriše da sa moralnim svojstvima treba postupati kao da su prirodna svojstva, iako se na kraju, odnosno a posteriori, na osnovu istraživanja, može ispostaviti da ona to nisu. Glavno oružje u Railtonovom nastojanju je uvo enje pojma „reformišu ih definicija“ koje su uvek podložne reviziji. Naše centralne moralne tvrdnje jesu suštinski sinteti ke jer reformišu e definicije i nisu analiti ki iskazi ve iskazi podložni empirijskoj proverbi. U ovom tekstu autor sugeriše da treba biti oprezan u nastojanjima revizije jezika jer ovi poduhvati mogu imati visoku cenu. Autor smatra da je zamisao Pitera Reiltona umnogome sli na idejama „realista sa Kornela“, iako se Reilton obi no klasifikuje kao metaeti ki redukcionista, a „realisti sa Kornela“ kao neredukcionisti.

Frenk Džekson (Frank Jackson) je predložio ideju analize moralnih pojmova na na in kako je on zamislio analizu isto teorijskih pojmova. Ideja se sastoji u tome da je analizom relacija u kojima u estvuje neki pojam može biti ustanovljena njegova referencija bez pozivanja na sam taj pojam. Budu i da su pojmovi samo relaciono odre eni, teško u za ovu teoriju predstavlja „problem permutacije“. Pojmovi mogu zameniti mesta i konstituisati *identi nu* „mrežu relacija“. Zato se ovaj pristup i naziva „mrežnom analizom“.

Autor zaklju uje da su ovi pokušaji pokazatelj sveopšte tendencije u metaetici s kraja 20. i po etka 21. veka da se u moralni jezik vrati pojam istine. Ostaje pitanje da li ovakvi pokušaji imaju previsoku cenu.

“Ima li seksualnog morala“ (*Theoria* 1, 2011, str. str. 113 – 131)

U kriti kom osvrtu od skoro dvadeset strana, „Ima li seksualnog morala“, Ceci pruža analiti ki prikaz knjige *Etika i seks*, Igora Primorca, ali ujedno i pokre e neka pitanja koja imaju dalekosežnu važnost u jednoj novijoj oblasti primenjene etike –seksualnoj etici. Ceci , prate i Primorca daje kratak prikaz tri klasi na shvatanja o posebnosti seksualnog morala: 1) hriš anskog; 2) o romanti nom karakteru seksa i 3) o seksu kao jeziku.

Libertarijanska paradigma, na čijem je fonu i pisana Primorčeva knjiga odbacuje sva gledišta o posebnosti seksualnog morala (moraliteta?). Libertarijanci smatraju da u oblasti seksa treba primenjivati uobičajene moralne standarde bazirane na pojmu slobode. To bi značilo da bi u seksu bilo dozvoljeno sve ono što na neki način direktno ne povređuje drugog. Tu se sloboda i dobrovoljnost podrazumevaju. Pa, ipak Čekić jasno ukazuje i na neke nejasnoće i moguće teorijske probleme ako se libertarijansko shvatanje seksa primeni u radikalnom obliku. On koristi nekoliko paradigmatičnih primera, između ostalog: pojam perverzije, homoseksualno shvatanje braka i moralni status prostitucije (lista nije iscrpna).

Libertarijanci podrazumevaju da sve ono na šta su se partneri u sferi seksualnosti sporazumeli treba da bude dozvoljeno, odnosno da ne podleže ni pravnoj ni moralnoj osudi. Ili, kraće rečeno, u „istom“ seksu nema ni čega što je samo po sebi podložno moralnoj osudi. Dakle, i aktivnosti koje su se nekada smatrale „perverznim“ nisu za osudu zato što su perverzne već to mogu biti samo na osnovu opštih moralnih razloga. Ovde autor ukazuje na dve činjenice: 1) pojam perverzije nije isto deskriptivan već i nedvosmisleno osuđivački; i 2) postoje aktivnosti koje bude sumnju u nastojanja da se pojam perverzije jednostavno „ukine“ – nekrofilija i radikalni sadomazohizam, primera radi. Budući da je ovde reč o pojmu sa dvostrukim (deskriptivnim i vrednosnim) značenjem, autor preporučuje opreznost. Ubeđavajući ko libertarijansko ubeđenje (definicija?) „perverzije kao pojma koji treba otpisati“ još uvek nije rasprostranjeno gledište.

Slično stvari stoje i sa homoseksualnim brakom. Autor ukazuje da ovde nije reč o pravno regulisanom stupanju u zajednicu već o pravu na upotrebu samog termina „brak“. A o tome da li se istopolna zajednica ne-srodnika može nazvati „brakom“ još uvek je otvoreno pitanje. Uz to, brak je važna društvena institucija (institucionalna činjenica) koja, kako je još Karl Popper (Karl Popper), to primetio ima sopstvena pravila i život.

Konačno, u slučaju prostitucije, autor je saglasan sa libertarijanskim pogledom na problem. U prostituciji (dobrovoljnom „komercijalnom seksu“), samoj po sebi, nema ni čega što bi, posle refleksije izazivalo osudu. Međutim, i ovde ostaje ograda da ukoliko u „komercijalnom seksu“ ima elemenata prinude ili iskorišćavanja „odnosa moć“ onda i ovakve aktivnosti mogu biti predmet moralne osude.

“Verbalna procena: procena znanja ili procena sposobnosti uo otkrivanja problema” (Konferencija EDUVISION, decembar 2012, Ljubljana, zbornik radova, str. 22 – 29)

U izlaganju (koje je potom i objavljeno u pratećem zborniku) „Verbalna procena: procena znanja ili procena sposobnosti uo otkrivanja problema?“ autor pokušava da pokaže da je u obrazovnom procesu verbalna procena ponekada neizbežna. Glavna teza rada je da se u nekim slučajevima suština procene ne može svesti samo na procenu znanja (o istinitom opisu predmeta iz otkrivanja) već da ona obuhvata i procenu sposobnosti uo otkrivanja i razumevanja fenomena. Autor

koristi dva primera: procenu u oblasti fizike i procenu u oblasti filozofije. Verovatno se danas slobodno može reći i da se tzv. prirodne nauke svode ili bar oslanjaju (supervenijentne su u odnosu na) fiziku. Na bazi nekih nivoa njutnovske fizike pisana procena poznavanja inženjerska u formi testova i zadataka je sasvim dovoljna za adekvatnu proveru znanja. Ali, sa time se danas završava već u srednjoj, ako ne i u osnovnoj školi. Izuzetno avangardne fundamentalne fizike u formi teorije relativnosti i (naročito) kvantne mehanike je nešto što se ostavlja za univerzitetsku nastavu. Međutim, jasna njutnovska slika sveta ovde nestaje zajedno sa jednostavnim formulama koje se mogu pretopiti u jednoznačno rešive zadatke (testove). Za razumevanje stanja u savremenoj fizici potrebno je mnogo više od tehnološkog poznavanja formula kojim se „mere“ određeni fenomeni. U kvantnoj fizici legitimna su tzv. dualistička objašnjenja (npr. foton je i talas i čestica), čemu se „zdrav razum“ prirodno protivi. Pisane provere znanja pogodne su za proveru poznavanja takvog opisa nekog jasno određenog fenomena. Jedan od najznačajnijih kvantnih fizičara 20. veka Ričard Fejnman (Richard Feynman) navodi: „U svoje vreme novine su pisale kako samo dvanaest ljudi razume teoriju relativiteta. Ne verujem da je to ikada bilo tako. Moglo je biti da ju je samo jedan čovek [Ajnštajn] razumeo, zato što ju je on shvatio pre nego što je napisao svoj tekst. Ali, pošto su ljudi pročitali njegov tekst mnogi ljudi su teoriju na ovaj ili onaj način razumeli, svakako više od njih dvanaest... S druge strane, *mislim da je sasvim bezbedno reći i da kvantnu mehaniku ne razume niko*...Što se više vidi kako se ponaša Priroda, teže je sainiti model koji objašnjava kako i najjednostavniji fenomeni funkcionišu. Zbog toga su teorijski fizičari i odustali od toga.“

Komplikovanost fenomena koji se izučavaju na univerzitetima ponekada zahtevaju aktivan dijalog između nastavnika i studenta. Pri tom, tu nije reč o retoričkim pitanjima ubeđivanja već o prirodi samih fenomena: oni se ponekada prirodno opiru klasičnim oblicima objašnjenja. Stoga je verbalna procena po autorovom mišljenju ponekada neizbežna.

U humanističkoj sferi procena neke stvari je još komplikovanija. Uzmimo za primer filozofiju. Jezik je osnovno oruđe filozofa, a analiza fenomena značenje reči/termina i iskaza u poslednjih pedeset godina postaje jedna od centralnih tema filozofije. Pitanje procene znanja u vrednosnoj sferi, etici, na primer, direktno zavisi od ispitanikovog razumevanja značenja upotrebljenih termina. Ovde opet nastaje problem. Razumevanje funkcije moralnog jezika ne može se proceniti pisanim putem jer on nema samo deskriptivnu (kognitivnu) ulogu. Štaviše, postoji uticajna struja u metaetici i filozofiji jezika koja vrednosnom jeziku poriče bilo kakvu kognitivnu ulogu. Razumevanje je moguće kao i kod deskripcije, ali razumevanje se u tom slučaju može ispitati jedino verbalnim putem.

“Jezik i revizionizam u suvremenoj metaetici” (*Filozofska istraživanja*, god. 32, Sv. 2, Zagreb, 2012, str. 227 – 242)

U tekstu „Jezi ki revizionizam u savremenoj metaetici“, autor konstatuje da metaetika s kraja 20. i početka 21. veka pokazuje znakove revitalizacije. To se vidi iz ogromne produkcije tekstova i knjiga koji se bave ovom disciplinom. Međutim, hiperprodukcija ne mora značiti kvalitet. Savremeni ekspresivizam zamenio je svog prethodnika (emotivizam), pitanje je samo koliko uspešno. Njihovi teorijski suparnici, naturalisti, pokušavaju da levitiraju između u metodoloških pretpostavki i supstantivnih tvrdnji. Ali i savremeni ekspresivizam i savremeni naturalizam u metaetici imaju nešto zajedničko: *ideju revizije jezika*.

Autor naglašava da je i sam začetak istorije metaetike svojevrsna revizija dotadašnje filozofske prakse. Murov argument otvorenog pitanja suštinski je revidirao fundamentalne ideje o prirodi jezika morala. Na tragu ove revizije i danas se vode žive metaetičke rasprave.

Posebnu pažnju autor posvećuje reviziji pojma istine. Semantički, „oslabljeni“ ili „mekani“, pojam istine dubinski je ugrađen u savremene teorije koje baštine tradiciju ekspresivizma. Međutim, ovaj pojam istine nema gotovo nikakve veze sa onim što veruju ljudi, pa i mnoštvo filozofa, pod istinom podrazumevaju. Ovo može stvoriti dosta problema u teorijskoj komunikaciji.

Teza rada je da s jezikom treba postupati oprezno jer su rizici stvaranja nerazumljivog „novogovora“, preteranog tehniciziranja metaetičkih knjiga ili potpunog iskrivljavanja osnovnog smisla i funkcije moralnog suda i/ili pojmova – preveliki. S druge strane, pojam istine koji je takođe prema ekspresivistima kom modelu predviđen za reviziju jednostavno se opire minimalističkom određenju. Zbog toga su savremene neoekspresivističke teorije ne samo metaetičke teorije već i projekti revizije celokupnog jezika.

“Utilitarianism and the Idea of University” (A short ethical analysis),

prihvaćeno za objavljivanje u zagrebačkom časopisu *Synthesis philosophica* do kraja 2013, recenzirano u julu 2013, 31. gusto štampana stranica u manuskriptu)

U svom tekstu na engleskom jeziku „Utilitarizam i ideja univerziteta“ nastalom na osnovu izlaganja na godišnjem skupu Hrvatskog filozofskog društva na Braču, 2012. godine pod nazivom „Ideja univerziteta“ Čekić je analizirao odnos centralnih ideja koje su povezane sa idejom univerziteta i utilitarizma kao normativne etičke teorije. On prvo konstatuje da postoji unutrašnja povezanost između u nekih utilitarističkih ideja i savremenih pristupa obrazovanju. Ova povezanost ogleda se u povezanosti četiri sledećeg pojma: 1) zadovoljstvo (naturalističko-deskriptivni termin); 2) sreća (i deskriptivni i pozitivno-vrednosni termin); 3) efikasnost (deskriptivni termin povezan sa relacijom sredstvo-cilj); 4) blagostanje ili dobrobit (takođe i janusovski termin).

Čekić smatra da veza ovih pojmova, a naročito isto pozivanje na pojam „efikasnosti“ zavrećuje pažnju „jedne kratke etičke analize“. Pri tome on polazi od jasnih stavova: 1) univerziteti nisu „fabrike znanja“; 2) univerzitetskim obrazovanjem okončava se ciklus obrazovanja pa to pokreće pitanje

(ne)opravdanosti indoktrinacije i manipulacije (studenti treba da budu autonomni) i 3) univerzitet je institucija sa sopstvenim pravilima koja ne moraju nužno biti utilitaristi ka.

Autor smatra da bentamovska (kalkulativna, kvantitativna) verzija utilitarizma ne može jasno opravdati postojanje institucije univerziteta jer je „domet“ zadovoljstva zapravo dodat ostalim dimenzijama (merenja) zadovoljstva i bola. Bentam (Bentham) ne pravi razliku između u viših i nižih zadovoljstava što dodatno otežava utilitaristi ko opravdanje visokog obrazovanja u visoko teorijskim disciplinama i umetnosti. Ceci se poziva i na relativno nepoznato mesto iz Bentamovog opusa na kojem on meru zadovoljstva (i bola) vidi u – novcu.

Da li Milova verzija „kvalitativnog utilitarizma“ rešava ove probleme? Autor smatra da ako uklonimo istu raunicu i uvedemo pojam viših zadovoljstava kojima ovek prirodno teži, onda pretpostavlja opasnost od povlašćenog položaja intelektualne (i moralne aristokratije). Naime, za Mila samo „kompetentne sudije“ jesu kadre da razlikuju viša od nižih zadovoljstava. Autor nudi misaoni eksperiment u kome aristokratija pohađala „prave“ univerzitete, a „plebs“ samo „fabrike veština“ koje se lažno predstavljaju kao univerziteti. Zbog konsekvencijalističke prirode utilitarizma ovakva ideja „tajnih univerziteta za elitu“ ne bi bila moralno neopravdana.

Ceci smatra da ni utilitarizam bez principa korisnosti ne bi rešio problem. Stvar je u tome što bilo kakva korist proističe iz projektovanog ili prirodno nastalog „krajnjeg stanja“. S druge strane, sama priroda univerziteta se vidi kao zasnovana na sistemu međusobno povezanih pravila. Ova pravila, ukazuje Ceci, pozivaju i se na Popera (Popper) mogu prirodno „izrasti“ bez ikakve ideje o njihovoj korisnosti.

Saopštenja na konferencijama:

a) Meunarodne konferencije

1. Lošinjski dani bioetike, Mali Lošinj 2012: „Human Enhancement, Belief in Endless Progress and Reverse Slippery Slope Argument“. Osnovna teza saopštenja je da pomoć treba razlikovati od poboljšanja. Granice poboljšanja moraju biti unapred definisane. U suprotnom se pojam integriteta postepeno putem obrnute „klizave padine“ (klizavog uspona?) razgrađuje, pa, teoretski gledano ljudski rod može završiti kao skup Nozikovih „mozgova u bazenu“ priključenih na „mašinu za iskustva“..

2. Bioethics Education: Contents, Methods and Trends, Sea of Galilee, Israel, 2012: „Normative Ethics, Meta-ethics and Bioethics: Some Issues“. Osnovna teza saopštenja je da se bioetikom danas bave profesionalci različitih profila – lekari, pravnici, socijalni radnici, politikolozi i mnogi drugi. Međutim, ova interdisciplinarna izučavanja treba razlikovati od filozofske bioetike koja: 1) primenjuje opšte normativne pristupe na konkretne probleme koje se odnose na pojam života i 2) metaetički može pomoći i razjašnjenju pojmova jer multidisciplinarnost bez jasnog karakterisanja upotrebljenih bioetičkih pojmova može kreirati nepotrebnu teoretsku zbrku.

Apstarkti oba izlaganja sa me unarodnih konferencija su objavljeni u zbirkama sa tih konferencija,

b)

“Jednakost, ravnopravnost i država: neke nedoumice” (saopštenje sa skupa Srpskog filozofskog u Sremskim Karlovcima, septembar 2013, predvi eno za zbornik radova)

Autor je u svom izlaganju skrenuo pažnju na neke ve dobro poznate ali još uvek nerazrešene nedoumice u pogledu me usobnog odnosa jednakosti i ravnopravnosti u kontekstu politi kog organizovanja, tj. opravdanja postojanja institucije države. Prema njegovom mišljenju, to je najbolje u initi navo enjem davno postoje ih dilema o kojima se ve više puta raspravljalo u filozofiji politike i morala, uz osvrt na neke od savremenijih filozofskih teorija koje su se bavile tim pitanjima. Spisak distinkcija i dilema koje autor nudi za raspravu je na elno neodre eno veliki, a autor razmatra devet – po ev od opšte razlike izme u jednakosti i ravnopravnosti, preko nekih metaeti kih razlika (da li je “jednakost” deskriptivni ili vrednosni pojam), preko pitanja formalizma u artikulaciji zakona i funkcionisanja države, pitanja da li se termin “ljudska prava” uopšte odnosi na jednakost (ili ravnopravnost), pitanja me unarodne ravnopravnosti, pa do pitanja neovlaš enog paternalizma.

ZAKLJU AK

Ako se ovoj analizi Ceci evih objavljenih radova doda da je on i u nastavi bio uspešan, da vodi jedan od glavnih predmeta u kurikulumu filozofije (“Etika”), ali da je angažovan i na drugim predmetima na svim nivoima nastave, da je uspešno obavljao mentorske i druge zadatke na Fakultetu, da je aktivan i u vanfakultetskom filozofskom životu, da su studentske evaluacije koje dobija uvek visoke (preko 4), može se zaklju iti da u potpunosti ispunjava sve uslove za unapre enje u zvanje vanrednog profesora. Zato sa zadovoljstvom predlažemo Izbornom ve u Filozofskog fakulteta u Beogradu da doc. dr Nenada Ceci a izabere u zvanje vanrednog profesora.

U Beogradu, 10. oktobra 2013.

1. Prof. Dr Jovan Babi
2. Prof. Dr Živan Lazovi
3. Prof. Dr Mile Savi

O

I -

<p> <i>, o</i> : : : : : : : 1. _ 2. _ </p>
--

II -

I.

1) -

<p> - , : - : , 14. 12. 1963 - : - / : - , </p>

2) - ,

<p> _ : - : - : , 1991. _ : - : - : , 2000. - , : </p>
--

(, ,)				

:

1.
2.

SCI, SSCI
AHCI

;
-
,
.

1.
2.

3.

4) - ,

1. 2008. .

:

,

:

.

(, 2007, . 227)

,

(

).

,

.

,

.

5) - -

20 , 30

.

.

6) -

.

.

.

A

.

.

O

:

(,)

().

.

7) -

III -

2001, (2001),
2009. . :
- :
(, , 2013) 8 :
,
(heoria, , Philosophical Investigations, EDUvision. :
.
1964 , , .
400 , 14.
,
, (/ - ,
, - a a e .
Statutarne e (.
, 2005-2010), :
.
,
.

:_____ , 12. 09.2013.

1.	/	(), , , 2013).
2.	<p>SCI SSCI, AHCI, ERIH</p>	<p>1) “Nozick’s Minimal State and World Governance” (<i>Philosophical Yearbook 21 Supplement</i>, Belgrade 2008, str. 133 – 139.</p> <p>2) “Jezi ki revizionizam u suvremenoj metaetici”, <i>Filozofska istraživanja</i>, Zagreb, 2012), str. 227 – 242.</p> <p>3) “Utilitariansim and the Idea of University”, <i>Synthese Philosophica</i>, Zagreb, (o aja).</p>
	/	
		<p>1) “ e e- o o e e ae e e a ”, <i>Theoria</i> 2, 2008, . 49 -77.</p> <p>2) “ a a a e a o o e o a e: je a e a a e, <i>Theoria</i> 3, 2008, . 29 – 53.</p> <p>3) “ , ,</p>

		Be grad, 2011, . 107 - 125.
	SCI SSCI, AHCI, ERIH	
3.		- “ a e a o o a a? ”, <i>Theoria</i> 1, 2011, 113 – 131.
	/	
	,	
	,	
	/	
4.		4) Verbal Assesment – Assesment of Knowledge or Assesment of Ability to Detect a problem, EDUvision, Conference Proceedings, Ljubljana 2012, ISBN 978-961-93189-6-6; str. 22 – 29.

5.		“Je a o , a o a o a a: e e e o e”, e a o 2013, o e o ja je o aja o e